

Nr 24

Av herr Hjalmarson m. fl., om införande i det svenska reaktionssystemet av kortvarigt frihetsberövande.

En allmän tendens i den nu härskande riktningen vad angår behandling-
en av kriminalitetens problem är att brottsligheten nästan uteslutande be-
traktas som en funktion av miljöfaktorer. Av uttalanden från extrema fö-
reträdare för individualpreventionen, d. v. s. den enskilde lagöverträdarens
återanpassning, får man ofta det intrycket att uppfattningen om straffets
allmänpreventiva effekt, d. v. s. vad som i strafflagen kallas hänsyn till all-
männa laglydnaden, skulle kunna vederläggas med hänvisning till att brotts-
ligheten uppkommer som en följd av komplicerade miljöförhållanden, vil-
ka ej nämnvärt kan påverkas med straffrättsliga medel.

Givetvis vill ingen förneka att miljön är av den största betydelse, men
ofta synes man under senare decennier ha *förbiset* att *medvetandet om ris-
ken för straff ingår som en viktig faktor i den för brottslighetens uppkomst
och omfattning relevanta miljön*. Det är givetvis riktigt, att t. ex. den fort-
skridande industrialiseringen och urbaniseringen, upplösningen av familje-
banden, den alltmer ökade frestelsemängden liksom över huvud taget de
alltmer komplicerade samhällsförhållandena i negativ riktning påverkar
brottslighetskurvans utveckling. Det är likaledes självklart att effektiva
brottsförebyggande åtgärder — särskilt sådana som insättes vid mycket
unga år — är av den största betydelse.

Enligt vår mening har emellertid det straffrättsliga reaktionssystemet en
långt större betydelse än man på många håll under senare år velat tiller-
känna detsamma.

Att risken för straff *påverkar* brottslighetens omfattning kan beträffan-
de vissa viktiga former av brottslighet icke av någon bestridas. Man kan som
exempel ta bilkörning efter spritförtäring. Bland de faktorer som verkar
återhållande på omfattningen av detta brott är uppenbart straffet bland
de viktigaste, och ingen tvekan råder väl om att sådan bilkörning skulle
förekomma väsentligt oftare än nu är fallet om straffet för rattfylleri mild-
rades. Som ett annat lika belysande exempel kan nämnas deklaraionsbrot-
ten, som otvivelaktigt väsentligt skulle öka om risken för straff bortföll.

Enligt vår mening har således miljöbegreppet, fattat i snäv bemärkelse,
tillmätts alltför stor betydelse. Det måste emellertid starkt understrykas att
motsättningen mellan den allmänpreventiva uppfattningen och vad man kan
kalla miljötänkandet i vad avser kriminaliteten i själva verket är skenbar,
då medvetandet om hur samhällets reaktion är utformad ingår i den miljö
som påverkar brottsligheten.

Helt allmänt kan konstateras att ett samhälls reaktionssystem på samma sätt som allting annat är underkastat förändringens lag. Särskilt det senaste decenniets utveckling på ungdomskriminalitetens område har varit skrämmande, och allmänt erkännes att stor risk föreligger för en ytterligare ökning då de stora årskullarna kommer in i de åldrar där erfarenhetsmässigt ungdomskriminaliteten är störst. Mot bakgrunden härav frågar man sig om vårt nuvarande reaktionssystem — både sådant det är och sådant det blir om strafflagberedningens förslag i allt väsentligt genomföres — är tillräckligt effektivt. Allt flera människor frågar sig om det icke behöves någonting utöver nuvarande eller av strafflagberedningen föreslagna former av ingripanden, om icke ungdomen på ett mera verksamt sätt än f. n. måste få klart för sig att samhället reagerar snabbt, effektivt och påtagligt inför begångna brott.

Mot bakgrunden härav ifrågasätter vi, om det icke skulle vara lämpligt att i vårt reaktionssystem infoga ett kortvarigt frihetsberövande för personer vilka ännu icke hunnit fixeras i djupare kriminalitet och som därför kan tänkas bli påverkade av en både för dem och omgivningen påtaglig reaktionsform. I detta sammanhang vill vi framhålla, att vi icke funnit att åtalseftergift och villkorlig dom varit ett så effektivt hjälpmedel i kampen mot brottsligheten, som man hade hoppats. Orsaken härtill torde vara, att dessa åtgärder fått en alltför vidsträckt användning och sålunda kommit att tillämpas på många kriminella, för vilkas tillrättaförande en dylik åtgärd icke är lämplig. Vi vill i detta sammanhang hänvisa till riksåklagarens cirkulärskrivelser nr 88 och 92 förra året. I den förra av dessa finner riksåklagaren det av olika skäl berättigat att utgå från att av åtalseftergiftsfallen åtskilliga är »av så allvarlig brottslighet att det icke varit befogat att stanna vid övervakning eller ingen åtgärd alls». I den senare av de båda skrivelserna framhålles att åtalseftergifter »ha — utan att någon mera ingripande åtgärd än varning företagits — i ej obetydlig omfattning meddelats även när de angivna förutsättningarna icke varit för handen. Denna uppfattning, som ämbetet grundat på sammanställningen rörande åtalseftergiftsärendena under år 1957, jävas icke av de uppgifter som framgå av motsvarande sammanställning för år 1958».

Det synes oss således uppenbart att åtalseftergift — och även villkorlig dom — kommit till alltför vidsträckt användning. Det är vidare uppenbart, bl. a. genom uttalanden från domare, åklagare och polis, att många unga fortsatt att föröva brott därför att de utgått ifrån att det icke skulle bli några påföljder.

I en till strafflagberedningen fogad bilaga angående återfall i brott bland unga lagöverträdare har man gjort en undersökning beträffande samtliga förstagångsförbrytelser, som år 1949 blivit föremål för rättslig behandling. Ur denna bilaga citerar vi följande: »Bland männen återföll under 5-årsperioden 37 % av de yngre och 34 % av de äldre villkorligt dömda. De manliga eftergiftsfall som begått brott av straffregisterkaraktär återföll till 39 %, medan de som begått lindrigare brott återföll till 19 %. Totalt återföll 29 %

av alla män, som vid sitt första brott fick åtalseftergift. Kvinnorna i motsvarande kategorier återföll mycket mindre än männen, nämligen med 16 % bland eftergiftsfallen, 17 % bland de yngre och 15 % bland de äldre villkorligt dömda.»

Även om sedan dessa siffror i och för sig är skrämmande måste man noggrant ihågkomma att återfallsprocenten icke säger hela sanningen. Det är nämligen på grund av den ringa uppklaringsprocenten i hög grad sannolikt — för att ej säga uppenbart — att den faktiska återfallsprocenten är betydligt större. Som bevis härför vill vi anföra en uppgift ur Statens offentliga utredningar 37/1959: Ungdomsbrottslighet s. 16. Det heter där att »om man såsom 'uppklarade' räknar de brott som både anmälts och uppklarats under ett visst kalenderår var uppklaringsprocenten för samtliga brott i hela landet åren 1957—1958 34 % resp. 34,1 % samt i Stockholm 18,6 resp. 18,5 %. För tillgreppsbroten var motsvarande siffror för hela landet år 1957 20,7 % och år 1958 21,1 % samt i Stockholm år 1957 8,6 % och år 1958 9,2 %». Att bland de ouppklarade broten förekommer många som begåtts av personer, vilka tidigare erhållit åtalseftergift eller villkorlig dom är tydligt.

Då förslag i Sverige framfördes om kortvarigt frihetsberövande gav det upphov till en intressant ehuru påfallande starkt känsloladdad debatt. Innan vi i korthet redogör för vissa utländska institut på hithörande område vill vi konstatera att tanken på kortvarigt frihetsberövande synes tränga fram mer och mer. Vi kan här blott erinra om förslaget i strafflagberedningens slutbetänkande att personer, som dömts till s. k. skyddstillsyn och som är i åldern 18—20 år, skall, om det för den dömdes tillrättaförande eller eljest finnes erforderligt, enligt förordnande av rätten undergå behandling under två månader i tillsynsanstalt. (Förslaget till skyddslag, kap. 4, § 3.) I vissa fall skall även den s. k. tillsynsnämnden kunna förordna att vederbörande omhändertages. I princip får ett dylikt omhändertagande ej överstiga en vecka, men nämnden kan, om synnerliga skäl föranleder därtill, genom nytt beslut förordna att han skall kvarhållas ytterligare en vecka. (Förslaget till skyddslag, kap. 4, § 12.)

Även i våra grannländer synes tanken på kortvarigt frihetsberövande börja bli aktuell. Enligt ett auktoritativt uttalande från dansk sida har man sålunda i Danmark i stor utsträckning och med betydande framgångar använt korta »heftestrafber» på en eller två veckor i fråga om unga biltjuvar, vilka återfallit. Den första gången gives gärna åtalseftergift eller villkorlig dom.

Av icke mindre intresse är det att ta del av ett av den internationellt kände norske kriminologen professor Johs. Andenæs nyligen gjort uttalande. Han säger i en artikel i tidskriften »Norges Barnevern» (nr 8—9, 1959) bl. a.: »Det er trist for den som har gledet seg over humaniseringen innenfor strafferettspleie og barnevern å bli stilt overfor spørsmålet om utviklingen er gått så langt i denne retning at det har ført til en økning av tallet av de unge som lar seg friste ut på skråplanet, men følelser og ønsketenkning må ikke få stenge for en nøktern og forutsetningsløs drøftelse.»

Andenæs anför vidare att utvecklingen i Sverige ger en fingervisning om de problem, som man i Norge kommer att stå inför under de närmaste åren. Om barnvården icke kan ingripa mera effektivt beträffande tonårskriminaliteten måste myndigheterna överväga om man i samma utsträckning som nu sker kan nöja sig med att behandla denna kriminalitet som ett rent barnvårdsproblem. »Jeg har i den senere tid ofte stilt meg spørsmålet om man ikke overfor de unge lovovertrederne trenger adgang til en kortvarig frihetsberøvelse (kurs. av författaren) som et alternativ til de langvarige anstaltopphold i spesialscole, vernescole og arbeidsscole.» Han ställer sig alltså frågan om det icke i många fall kunde vara skäl att pröva ett kortvarigt frihetsberövande. Han betonar att det skulle kunna ge den unge tid och orsak till att fundera över sin egen situation och framhåller dessutom att det kan ha en gynnsam inverkan på gänget i övrigt genom att det ser att det blir allvar. Andenæs framhåller vidare att ett dylikt kortvarigt frihetsberövande dessutom skulle ha en viss allmänpreventiv verkan. Ytterligare må från Andenæs' artikel anföras hans reflexion om att det beträffande den i Sverige planerade tremånaders intensivbehandlingen visserligen understrykes att det icke skulle vara fråga om någon likhet med de engelska detention centres eller med jugendarrest: »men slektskapet især med detention centres er likevel til å ta og føle på».

Vi övergår här efter till en kortfattad redogörelse för de i utländska rättssystem förekommande kortvariga frihetsberövanden, vilka tilldragit sig det största intresset och vi följer därvid väsentligen redogörelsen i SOU 37/1959 sid. 63 ff:

»'The Highfields Project' i Trenton, New Jersey, USA, har utgjort förebilden för en behandlingsform som sedan 1957 införlivats med staten New Jerseys reaktionssystem. I princip innebär denna form att den unge lagöverträdaren intages på ett behandlingshem av speciell typ; vistelsen där skall ej överstiga 4 månader. Förebilden 'Highfields' är en öppen anstalt med enkla lokaliteter, fåtalig personal och ett minimum av uttryckligt fastställda regler. Institutionen är avsedd för pojkar i åldern 16—17 år. Eleverna arbetar om dagarna vid ett närbeläget sjukhus men tillbringar i övrigt sin tid på Highfields. Man eftersträvar att anordna tillvaron på institutionen så, att de situationer som eleverna möter där är så lika som möjligt dem de möter ute i samhället. Härigenom kommer de ofta att ställas inför situationer, där de kan välja mellan olika handlingar och beteenden, socialt acceptabla eller socialt förkastliga. Ett väsentligt moment i behandlingen utgöres av gruppterapi. Fem kvällar i veckan samlas eleverna till gruppsamtal ('guided group interaction') under ledning av föreståndaren, som tillika är terapeut. Under dessa samtal, som sker i en tolerant och informell atmosfär, kan eleven tala om sina personliga problem; hans sätt att reagera inför de situationer han mött under dagens lopp kan analyseras. Syftet är att varje elev på detta sätt så småningom skall få ökad insikt i sina egna problem och i sitt eget ansvar för sina handlingar, att han skall få en

mera objektiv bild både av sig själv och av andra och att han skall ändra sina sociala värderingar till mer socialt acceptabla.

Efter fem års försöksverksamhet har erfarenheterna från Highfields underkastats noggrann prövning; bl. a. har jämförelse gjorts med behandlingsresultaten från en närliggande institution av mera traditionell typ ('Annandale'). Denna efterundersökning visar bl. a. att 83 % av de pojkar som stannade på Highfields sin tid ut hade tillfredsställande anpassat sig i samhället i så måtto att de när undersökningen började (30 juni 1955) inte var intagna i några institutioner. Återfallsprocenten var betydligt lägre bland pojkarna på Highfields än bland eleverna på Annandale. Undersökningen visar också att de på Highfields tillämpade metoderna inte lämpade sig för vissa kategorier pojkar, sådana som 'stelnat' i en social roll, sådana som erbjöd allvarliga psykiatriska problem och pojkar med kraftiga rymnings-tendenser.»

Till detta må endast läggas att det mycket goda resultatet (endast 17 % återfall) givetvis måste ses mot den bakgrunden att det endast är fråga om elever som stannat på anstalten vårdtiden ut. Borträknade är alltså alla, som begått brott före denna tid, liksom alla, som har rymt. Att denna del måste vara relativt stor säger sig självt när det är fråga om en helt öppen anstalt. Tillgängliga framställningar av detta system synes också visa att grovt sociala och grovt kriminaliserade personer ej lämpar sig för korttidsbehandling.

Vad angår de i England förekommande s. k. detention centres anföres i nyssnämnda utredning:

»Detention centres tillkom år 1948 och utgjorde ett led i strävandena att förbjuda eller inskränka användningen av fängelsestraff för alla personer upp till 21 år. Vistelsetiden i ett detention centre, som i regel är tre månader, bestämmes av domstolen. En förutsättning för användande av detta institut är att vederbörande inte tidigare dömts till fängelse eller till Borstal training (den engelska förebilden till vårt ungdomsfängelse). Eljest finns inga hinder att använda detention centre beträffande dem som dömts tidigare. Av dem som under vart och ett av åren 1956 och 1957 dömdes till detention centre (ca 800 resp. 1 100 ungdomar) var således endast 17—18 procent förstagsångsbrottslingar.

Behandlingen vid detention centres karakteriserades ursprungligen av beteckningen 'short sharp shock' med järnhård disciplin, rigoriöst utarbetat dagschema, hårt arbete och snabbast möjliga tempo. Föga utrymme var ägnat yrkesutbildning och undervisning. Under årens lopp synes väsentliga modifikationer ha gjorts i det ursprungliga behandlingsprogrammet, ägnade att mildra regimen och möjliggöra en mera allsidig, positiv behandling. Fortfarande är vistelsen på ett detention centre emellertid inte förenad med någon obligatorisk eftervård, något som på ansvarigt håll i England anses som en av de svaga punkterna i detention centres-institutet.

Resultatet av behandlingen i detention centres belyses av vissa uppgifter

i Commissioners of Prisons årsrapport för år 1957. Av de ca 1 000 pojkar som under åren 1954—1957 utskrivits från det första centre för 14—17-åringar (junior centre) som togs i bruk hade 36 % återfallit, därav 25,8 % av dem som var förstagångsbrottslingar, 32,6 % av dem som tidigare dömts två eller flera gånger och 68 % av dem som tidigare varit intagna på en approved school. För det tidigaste centre för 17—21-åringar (senior centre) var den genomsnittliga återfallsprocenten 34 %; bland förstagångsbrottslingarna var återfallsfrekvensen 19,3 %, bland dem som tidigare dömts två eller flera gånger 35,5 % och bland dem som tidigare varit intagna i approved school 50 %.

En undersökning som gjorts av den engelske kriminologen dr Max Grünhut och som utgör en 'follow-up' under två år efter utskrivningen av 434 pojkar från ett junior centre och 144 pojkar från ett senior centre möjliggör en närmare analys av behandlingsresultaten. Om man räknar med brott och förseelser av alla slag blev 44,9 % av de från junior centre dömda av domstol under tvåårsperioden. Av förstagångsbrottslingarna återföll ca en tredjedel, av dem som hade två eller flera tidigare domar ca två tredjedelar. Nära 62 % av dem som tidigare vistats på anstalt återföll inom de två åren. Av dem vars personliga bakgrund karakteriserades som god återföll 25 % mot 61 % av dem som hade dåliga bakgrundsförhållanden.

Siffrorna från det senior centre som omfattades av undersökningen visar ungefärligen samma tendenser beträffande återfallsfrekvensen som de ovan återgivna.

Dr Grünhut anför i sammanfattningen av sin rapport bl. a. att detention synes vara lämplig för pojkar med en mer eller mindre allvarlig kriminalitet som inte har samband med djupt rotade personliga faktorer eller allvarliga missförhållanden i hemmet, under förutsättning att detention är pojken första erfarenhet av anstaltsbehandling. Återfallsfrekvensen är enligt dr Grünhut lägre än vad som enligt tillgängligt material gäller för pojkar som utskrivits från Borstal-anstalten. Risken för återfall är störst under den första tiden efter frigivningen från ett detention centre, ett förhållande som enligt dr Grünhut är ett starkt motiv för behovet av eftervård i stil med den som förekommer i samband med villkorlig dom.»

Härtill må endast anmärkas dels att enligt den senaste rapporten från »The Commissioners of Prisons» domstolarna synes bli mera benägna att döma till detention centres, dels att det klart framgår att dessa mycket förbättrats på senare tid samt dels att den ovan anförde kriminologen Max Grünhut uttryckligen förklarat att denna reaktionsform har en legitim plats i ett varierat system för behandling av unga brottslingar.

Något utförligare behandlar nyssnämnda utlåtande det tyska institutet Jugendarrest:

»I Väst-Tyskland infördes år 1940 ett disciplinmedel med ännu kortare frihetsberövande än de två förut nämnda instituten, nämligen Jugendarrest. Det betraktas som ett uppfostrande 'Besinnungsstrafe' som inte skall ha det

ordinära frihetsstraffets prägel. Det införes ej i straffregistret och är ej återfallsgrundande. Jugendarrest är avsedd för åldersgruppen 14—17 år men kan också under vissa förutsättningar användas beträffande 18—20-åringar. Lagen känner tre former av Jugendarrest, nämligen fritidsarrest, som avser 1—4 veckoledighetsperioder, korttidsarrest, som inte får överstiga sex dagar, samt längre tids arrest, som ådömts för minst en och högst fyra veckor. I det följande kommer huvudsakligen den längre tidens arrest att behandlas; flertalet bestämmelser gäller emellertid för samtliga former av Jugendarrest. I de riktlinjer för ungdomsåklagarna i fråga om användningen av Jugendarrest, vilka utfärdades år 1955, uttalades bl. a.: 1) Jugendarrest är ett lämpligt disciplinmedel vid icke alltför allvarliga felsteg av eljest välartade ungdomar, vilka anses ännu kunna påverkas i fostrande riktning genom ett kort men strängt frihetsberövande och det därmed förbundna tvånget till självbesinning och genom de åligganden som anförtros den unge under arresttiden; 2) För unga personer som är verkligt vanartade eller psykiskt så efterblivna att de ej fattar syftet med Jugendarrest synes detta disciplinmedel ej lämpat.

Längre tids arrest verkställs i särskilda ungdomsarrestanstalter med i genomsnitt 20 till 40 celler. Ofta användes smärre rannsakningshäkten som ombyggts för nu ifrågakvarande ändamål. Verkställigheten står under ledning av ungdomsdomaren i orten.

Den unge skall såväl dag som natt hållas isolerad i sin cell och får endast undantagsvis (vid undervisning, gemensamma fritidssysselsättningar och kroppsövningar) sammanföras med andra arrester. 'Ensamheten i cellen skall skapa förutsättningen för att den unge skall komma till den nödvändiga insikten om sin situation'. Han skall sysselsättas med något förnuftigt arbete. Bestämmelserna tillåter arbetsgemenskap utom cellen endast i undantagsfall och tidigast efter den första veckans förlopp.

Det viktigaste uppfostringsmedlet i samband med Jugendarrest är de personliga samtal som ledaren av verkställigheten (domaren) skall hålla med arresteranten; sådana samtal skall äga rum åtminstone vid början och vid slutet av anstaltsvistelsen och vid längre tids arrest även under mellantiden. Dessa uppfostrande samtal skall kompletteras med pedagogiskt värdefull litteratur men också genom kroppsövningar och undervisning.

Beträffande erfarenheterna av Jugendarrest må följande refereras ur ett föredrag av professor Rudolf Sieverts 'Till ungdomsarrestens problematik i den väst-tyska ungdomsstraffrätten', hållet vid Svenska kriminalistförningens årsmöte 1959.

— — —
'Erfarenheten visar att en genomsnittlig tid av 14 dagar är lagom vid längre tids Jugendarrest.

• Någon mera omfattande undersökning har inte gjorts för besvarande av frågan om hur Jugendarrest slagit ut, utan hittills föreligger blott några få undersökningar beträffande enstaka anstalter. En efterundersökning från

Bremen och Hamburg visar, att av alla påföljder som förekommer i ungdomsstraffrätten, arrest för längre tid uppvisar den lägsta återfallssiffran, nämligen 30 %.'»

Sieverts, som har såväl teoretisk som praktisk erfarenhet i sin dubbla egenskap av såväl professor i straffrätt som ungdomsdomare i andra instans, har bland annat konstaterat att kvaliteten på anstalterna för ungdomsarrest är mycket varierande, men att förhållandena stadigt förbättras. Enligt Sieverts har behandlingen i de välskötta anstalterna varit ett utmärkt medel för att med bestående effekt få de unga att inse vad som är galet med dem och hur de själva försatt sig i en farlig situation genom sina brott. Han betonar starkt att Jugendarrest om den sättes in i rätt tid, d. v. s. då den unga personen ännu icke är i verkligt moralisk fara, i många fall kan stävja hans olyckliga mentala och moraliska utveckling på ett tidigt stadium och återföra honom på den rätta vägen. Han betonar också att det är av yttersta vikt att verkställigheten av Jugendarrest avbrytes just då den unge är mest påverkad av åtgärden. Därför har också ledaren av verkställigheten befogenhet att avbryta frihetsberövandet om det är anledning befara att vederbörande skall börja vänja sig vid frihetsförlusten. Det må även anmärkas att Sieverts anser att den längre arresten, d. v. s. högst fyra veckor, är den bästa formen; beträffande weekend- och korttidsarrest är han mera tveksam.

Utän en ingående utredning om olika former av kortvarigt frihetsberövande är det givetvis omöjligt att göra mera bestämda uttalanden. Litteraturen i dessa frågor är mycket knapphändig. Sålunda kan man beträffande Jugendarrest möta såväl tämligen oförbehållsamma uttalanden mot systemet som synnerligen positiva omdömen. Därvid är att märka att de som riktat kritik mot Jugendarrest såvitt oss är bekant ej anför principiella invändningar mot denna straffforms användning utan fastmera betonar att bristerna i densamma främst hänför sig till själva verkställigheten samt till det faktum att den ofta använts i fall, där den ej varit lämplig.

Slutligen må än en gång uttryckligen framhållas, att vår avsikt ingalunda är att de personer, som redan är fixerade i grav asocialitet eller kriminalitet, skall behandlas med kortvarigt frihetsberövande i stället för med den befintliga mera långvariga vårdmetoden. Fastmera åsyftar vi att många av dem som nu erhåller den ena åtalseftergiften efter den andra och på så sätt glider in i så allvarlig kriminalitet att till slut endast ungdomsvårds-skola eller frihetsstraff av gängse typ återstår genom en tillräckligt allvarlig och effektiv varning *i tid* skall hejdas i sin ödesdigra utveckling. Det gäller alltså liksom i Tyskland det asociala eller kriminella klientel som finns utanför ungdomsvårdsanstalterna.

En brist såväl vad angår detention centres som Jugendarrest i den utformning dessa institut fått i sina hemland är att de icke är förenade med någon form av eftervård. Vi vill understryka att där så anses nödvändigt eller lämpligt naturligtvis även ett kortvarigt frihetsberövande bör kunna förenas med eftervård.

I nyssnämnda betänkande om ungdomsbrottsligheten betonas att »det är av stor betydelse att det pågående reformarbetet i Sverige resulterar i ett tillräckligt differentierat system som erbjuder möjlighet till såväl korttids- som långtidsbehandling av unga lagöverträdare». Det anföres vidare att »vad särskilt angår ingripanden i form av kortare frihetsberövanden pågår på olika håll i utlandet experiment och diskussioner som är förtjänta av uppmärksamhet från vår sida. Denna fråga har bl. a. behandlats vid sammanträden 1957 och 1959 i Strasbourg inom FN:s konsultativa grupp för brottsprevention och behandling av lagöverträdare. Den står också på dagordningen för den kongress angående brottsprevention och behandling av lagöverträdare som FN skall hålla i London år 1960. Det torde således inom en relativt nära framtid bli möjligt att med material och erfarenheter från andra länder få ett säkrare underlag för ställningstagande till hithörande frågor».

Det är emellertid uppenbart att, oavsett vilket resultat som framkommer av dessa överväganden, i varje land där frågan aktualiserats en mycket grundlig utredning måste ske innan några åtgärder vidtages. Det är därför av största vikt att utredningen påbörjas utan dröjsmål för att beslut i frågan inte skall onödigtvis fördröjas.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att en utredning skyndsamt tillsättes för att med stöd även av erfarenheter från andra länder allsidigt och förutsättningslöst snarast utreda frågan om införandet i det svenska reaktionssystemet av kortvarigt frihetsberövande.

Stockholm den 15 januari 1960

Jarl Hjalmarson

Martin Skoglund

Tage Magnusson

Leif Cassel

T. G. von Seth

Einar Hægglom

Ernst V. Staxäng

Gunnar Heckscher

Karin Wetterström

Carl Östlund